

**KORKEIMMALLE HALLINTO-OIKEUELLE**

**ASIA**

Lausuma Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksestä 1060/2023, 28. kesäkuuta 2023 tehdystä valituslupahakemusta ja valitusta koskevassa asiassa (dnrot 20401/03.04.04.04.16/2021, 20402/03.04.04.04.16/2021, 20420/03.04.04.04.16/2021) ("**Lausuma**")

**LAUSUMAN ANTAJA JA VALITTAJA**

Haapaveden kaupunki (jäljempänä "**Valittaja**")  
Tähtelänkuja 1  
86601 Haapavesi

**SISÄLLYS**

<b>1</b>	<b>LINNUSTOON LIITTYVÄT.....</b>	<b>3</b>
1.1	ALUEEN LINNUSTOARVOIHIN LIITTYVÄT VÄITTEET .....	3
1.1.1	<i>Yleistä linnustoarvoista.....</i>	<i>3</i>
1.1.2	<i>Kosteikkoihin ja kompensatiokosteikkoihin liittyvät väitteet.....</i>	<i>5</i>
1.1.3	<i>Lajikohtaiset linnustoväitteet .....</i>	<i>5</i>
<b>2</b>	<b>KUNNALLISVALITUKSEEN LIITTYVÄ PERUSTE.....</b>	<b>6</b>

## LAUSUMA

Valittaja katsoo, ettei Hannu Aholan, Vesa Sirviön, Sirja Hankosen ja Paavo Mäkelän (jäljempänä ”**Hannu Ahola ym.**”) 14.9.2023 antama lausunto, jota he ovat täydentäneet 26.9.2023 ja 23.10.2023, anna syytä arvioida asiaa toisin kuin mitä Valittaja on esittänyt valituslupahakemuksessaan ja valituksessaan (jäljempänä ”**Valitus**”).

Hannu Ahola ym. ovat lausunnossaan esittäneet runsaasti erinäisiä väitteitä, joita Valittaja on jo käsitellyt kattavasti Valituksessa. Valittaja viittaa siten näiltä osin jo Valituksessa esitettyyn, mutta on tässä lausunnossaan tiiviisti ottanut vielä kantaa Hannu Aholan ym. keskeisiin väitteisiin.

Valittajan näkemyksen mukaan Hannu Ahola ym. ovat ottaneet kantaa ennen kaikkea maankäyttö- ja rakennuslain<sup>1</sup> (132/1999, ”**MRL**”) yleiskaavan sisältövaatimuksiin liittyviin seikkoihin. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös perustui kuitenkin siihen, että osayleiskaava ei perustuisi riittäviin selvityksiin MRL 9 §:n edellyttämällä tavalla. Valittaja katsoo, ettei sisältövaatimuksiin liittyviä väitteitä pitäisi tutkia, koska muutoksenhakuasiassa ei ole kyse niistä ja ne on esitetty valitusajan päättymisen jälkeen.

### 1 LINNUSTOON LIITTYVÄT VÄITTEET

#### 1.1 Alueen linnustoarvoihin liittyvät väitteet

##### 1.1.1 Yleistä linnustoarvoista

Hannu Ahola ym. ovat tuoneet lausunnossaan esiin Piipsannevan linnustollisia arvoja ja väittäneet, että Valittaja pyrki vähättelemään niitä. He ovat myös väittäneet, ettei Valittajan käsitys alueen suojeluarvojen tulevasta menettämisestä pitäisi paikkaansa.

Valittaja ei ole pyrkinyt vähättelemään alueen linnustoarvoja, mutta pitää paikkansa, että suojelullinen arvo tulee muuttumaan kaavasta huolimatta. Muutos ja muutoksen nopeus riippuu ihmistoiminnan muutoksen nopeudesta ja laajuudesta. Piipsannevan linnustollisten arvojen kohdalla tulee huomioida se, että alue ei ole mitenkään verrannollinen luonnontilaisiin linnustokohteisiin, vaan se on syntynyt ihmistoiminnan johdosta ja arvojen säilyminen on täysin riippuvaista muusta ihmistoiminnasta kuin tuulivoimasta. Kyseinen muu ihmistoiminta, eli tällä hetkellä tiedossa olevan ja voimassa olevan ympäristöluvan mukainen toiminta, on kuitenkin määräraikaista, eikä tuulivoimatoiminnalla tule siten olemaan väitettyjä vaikutuksia.

Tämänhetkisen tiedon ja kaiken todennäköisyyden mukaan tämä ihmistoiminta on kuitenkin päättymässä. Turvetuotanto on päättynyt jo vuonna 2020. Linnustollisten arvojen ylläpitämiseksi tarvittaisiin merkittävä ja jatkuva nykyisen kaltainen ihmistoiminnan vaikutus, johon maanomistajaa ei kuitenkaan osayleiskaavalla voida velvoittaa. Lisäksi kosteikkojen ylläpito Hannu Aholan ym. edellyttämällä tavalla olisi vesilupaa edellyttävää toimintaa, koska se edellyttäisi patoamista ja/tai keskiveden korkeuden muuttamista.

---

<sup>1</sup> Nimi muutettu alueidenkäyttölaiksi 1.1.2025 lähtien.

Olennaista on myös, että vaikutukset on arvioitu suhteessa linnuston nykytilaan ja toisaalta suhteessa tuulivoimarakentamiseen. Osayleiskaavassa alueen pääkäyttö on maa- ja metsätalous (M-1), joka ohjaa alueen kehittymistä tv-alueiden ulkopuolella.

Kuten Valittaja on Valituksessakin tuonut esiin, tilanne muistuttaa korkeimman hallinto-oikeuden tapausta KHO:2023:57, jossa KHO muun muassa katsoi (kohta 21):

*”Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli tuulivoimarakentaminen ei heikennä alueiden linnustoarvoja. Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen, luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, harjunsuojeluohjelman alueiden, maakuntakaavan luo-alueiden ja seudullisesti merkittävien virkistysalueiden ulkopuolelle.”*

Kyseisessä tapauksessa oli myös kyse siitä, että tuulivoimarakentaminen voi vaikuttaa joidenkin yksittäisten soidinpaikkojen tai reviirien siirtymiseen, mutta alueella harjoitettavan metsätalouden vuoksi soidinpaikat ja petolintujen reviirit olivat joka tapauksessa jatkuvan muutoksen alla. Valittajan näkemyksen mukaan nyt kyseessä on vastaava tilanne.

Hannu Ahola ym. ovat väittäneet, ettei osayleiskaavan valmistelussa olisi huomioitu Haapaveden lintuvedet ja suot -Natura-alueita, vaan ”se olisi tarkoitus ympäröidä useilla tuulivoimapuistoilla”. Kuten jo Valituksessa on esitetty, Natura-alue Haapaveden lintuvedet ja suot (FI1100001, SAC/SPA) sijaitsee lähimmillään 7,4 kilometrin päässä Piipsannevan voimalapaikoista ja se on huomioitu osayleiskaavan valmistelussa (kts. osayleiskaavaselostus, s. 111). Osayleiskaavan selvityksissä IBA-alueena on osoitettu alue Haapaveden järvet<sup>2</sup>, joka sekin sijaitsee alueen luoteispuolella lähimmillään yli 5 kilometrin etäisyydellä

Hannu Ahola ym. ovat vedonneet myös siihen, ettei Suomessa olisi käytännön kokemuksia tuulivoimarakentamisesta Piipsannevan hankealueen kaltaiseen avomaaympäristöön. Valittaja ei pidä väitettä olennaisena, koska tuulivoimapuiston rakentamisen edellytykset on määriteltävä MRL:ssä eivätkä aiemmat hankkeet ole edellytys uuden hankkeen toteuttamiselle. Turvetuotantoalueita on viime vuosina poistettu turpeennostokäytöstä, mikä selittää sen, että vastaavia alueita ollaan vasta nyt ottamassa tuulivoimakäyttöön. Alueen ominaispiirteet on kuitenkin otettu kattavasti huomioon osayleiskaavan valmistelussa.

Hannu Ahola ym. ovat vedonneet myös siihen, että puiston läheisyyteen olisi suunnitteilla ”saman yhtiön 60 voimalan puiston” hanke, mitä ei olisi huomioitu suunnittelussa. Kyse on ilmeisesti Tuulikaarto Oy:n 50 voimalan hankkeesta, joka sijaitsee Kärsämäen ja Siikalatvan kuntien alueella noin 30 kilometrin päässä. Hanke on huomattavasti aikaisemmassa suunnitteluvaiheessa ja mahdolliset yhteisvaikutukset tulisi arvioida sen suunnittelussa.

---

<sup>2</sup> Hannu Ahola ym. viittaamaa ”Haapaveden lintuvedet ja suot -nimistä IBA- tai FINIBA-alueita ei ole olemassakaan.

### 1.1.2 *Kosteikkoihin ja kompensatiokosteikkoihin liittyvät väitteet*

Hannu Ahola ym. käyttävät termiä kosteikko ja samoin tässä lausunnossa puhutaan kosteikoista, mutta Valittaja huomauttaa, että termi ei ole täsmällinen, eikä Piipsannevan aluetta voi pitää varsinaisena kosteikkona. Esimerkiksi Ramsarin sopimuksessa käytetään hyvin laajaa kosteikon määritelmää ja Piipsannevan alueen vesijättöalueet eivät ole Suomen Ramsar-alueiden luettelossa. Alueet ovat kaavoituksessa maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, eivätkä esimerkiksi vesistöjä.

Hannu Ahola ym. ovat esittäneet lukuisia paikkansa pitämättömiä väitteitä, joiden tueksi ei kuitenkaan ole esitetty mitään konkreettista tukea. He ovat esimerkiksi väittäneet, että Piipsannevan kosteikkoalueet ja muut vesijättömaat olisivat muodostuneet jo kaksikymmentä vuotta sitten, kun turvetuotanto lopetettiin, minkä jälkeen ne olisivat muodostuneet luonnollisesti syyssateiden ja lumien sulamisvesien aiheuttamien tulvien johdosta. Alueet olisivat ”pysyneet koskemattomina ja luonnonvaraisina lähes 20 vuoden ajan”. Heidän mukaansa kosteikot eivät olisi syntyneet turvetuotannon vuoksi vaan sen sijaan turvetuotannon lakkaamisen johdosta.

Valittaja on ottanut tähän kantaa jo Valituksessaan, mutta toteaa, että väite siitä, että turvetuotanto olisi loppunut kaksikymmentä vuotta sitten, ei yksiselitteisesti pidä paikkaansa. Turvetuotanto on päätynyt vuonna 2020 ja alue on edelleen voimakkaasti ihmistoiminnan vaikutuksenalaista, kuten Valituksessa on esitetty.

Edelleen Hannu Ahola ym. ovat toisaalta myös väittäneet, että alueella pesivät linnut ja alueella tavattavat muuttolinnut käyttäytyisivät samalla tavoin, kuin jos ”*tänäkin päivänä alueella pesivät linnut ja kymmenet tuhannet muuttolinnut (YVA-selvityksen mukaan) käyttäytyvät samalla tavalla kuin ei koskaan olisi Piipsannevaa otettu turvetuotantoalueeksi.*” Sen lisäksi, että väite on ristiriitainen Hannu Aholan ym. muiden väitteiden kanssa, se ei myöskään pidä paikkaansa, koska alue on muuttunut huomattavasti sen jälkeen, kun alue on otettu turvetuotantoalueeksi. Lajisto ja lintujen käyttäytyminen on ollut erilaista silloisesta elinympäristöstä johtuen, eikä alueella ole ollut luonnontilaisia kosteikkoja ennen turvetuotantoa. Ojien tulvimisesta johtuva ajallisesti ja paikallisesti tilapäinen vesittyminen on luonnollinen ja yleinen ilmiö Suomessa, mutta kyse ei silloin ole vielä kosteikosta.

Hannu Ahola ym. ovat vedonneet siihen, että kosteikkojen sijainti ei todellisuudessa vaihtelisi, vaan kosteikot 1, 2 ja 3 olisivat olleet samoissa sijainneissa siitä saakka, ”*kun turvetuotanto on lakannut 20 vuotta sitten*”. Lisäksi he ovat väittäneet, että kosteikko 1:n vesitilanne olisi stabiili, eikä siellä ole kuivumisvaaraa edes kuivimpana kesäaikana ja kosteikkojen 2 ja 3 kohdalla kuivumariski olisi olemassa vain ”*äärimmäisenä kuivana kesänä*”. Tämäkään ei pidä paikkaansa, vaan alueen ihmistoiminta muokkaa ympäristöä edelleen ja kosteikkojen sijainnit ovat vaihdelleet vuosittain. Tämän vuoksi kompensatiokosteikkojenkin sijoitteluun liittyy vielä epävarmuuksia.

Hannu Ahola ym. ovat lisäksi vedonneet siihen, että kosteikko 2 olisi ilmoitettu kosteikkoalueeksi, jossa on viitasammakoita. Tämä(kin) alue on rajattu ja huomioitu osayleiskaavassa ja YVA-selostuksessa asianmukaisesti ja tv-alueet on rajattu niiden ulkopuolelle.

### 1.1.3 *Lajikohtaiset linnustoväitteet*

Hannu Ahola ym. ovat esittäneet lausunnossaan useita väitteitä liittyen peltosirkkuun ja sen suojelutarpeeseen. Esitetyt väitteet antavat väärän kuvan

tuulivoimarakentamisen vaikutuksista peltosirkulle ja Valittaja toteaa, ettei tuulivoimarakentamisella ole merkitystä lajille.

Kuten edellä on todettu, alueen ominaispiirteet ovat syntyneet ihmistoiminnan vaikutuksesta ja ne ovat siitä riippuvaisia. Mikäli tämä (muu kuin tuulivoimaan liittyvä) ihmistoiminta lakkaa, elinympäristö saattaa poistua. Sen sijaan seurantoihin<sup>3</sup> perustuen tuulivoimalla ei ole havaittu olevan haitallista vaikutusta pienikokoisiin varpuslintuihin, joihin peltosirkkukin lukeutuu. Seurantojen perusteella varpuslinnut esiintyvät tuulivoimaloiden vaikutusalueilla samoissa runsaussuhteissa kuin ennen tuulipuiston rakentamista.

Valittaja haluaa huomauttaa, että Hannu Ahola ym. ovat esittäneet lausunnossaan myös väitteitä, joilla ei ole todellisuuspohjaa. Heidän mukaansa varpuslinnut saalistaisivat hyönteisiä myös satojen metrien korkeudelta, joten peltosirkunkin törmäminen tuulivoimaloihin olisi tutkittuun tietoon vedoten mahdollista. Tämä ei pidä kuitenkaan paikkaansa, sillä peltosirkku pyydystää hyönteisiä maan- ja pensaikon tasolla.

Hannu Ahola ym. ovat esittäneet useita väitteitä koskien alueen merkitystä metsähanhen, tundrahanhen, kurjen ja laulujoutsenen muuton aikaisena levähdys- ja ruokailualueena. Nämä kaikki lajit on kuitenkin huomioitu kattavasti ja vaikutukset lajeihin on arvioitu ja käsitelty sekä kaavaselostuksessa että YVA-selostuksessa kattavasti.

Hannu Ahola ym. ovat myös perustelleet lausuntoaan sillä, että maakotkaa olisi tavattu alueella useita kertoja ja alue vaikuttaisi olevan sen saalistusmaastoa. Lisäksi he ovat viitanneet 2018—2019 tehtyihin yksittäisiin havaintoihin koskien munkkikorppikotkaa, kiljukotkaa, sitruunavästäräkkiä ja suokukkoa. Yksittäiset havainnot ovat mahdollisia, mutta maakotkan reviiriä alueella ei kuitenkaan ole. Muut havainnot ovat olleet yksittäisiä, eivätkä kyseiset lajit esiinny alueella säännöllisesti. Tällaisia hyvin satunnaisia lajihavaintoja tai osayleiskaavan vaikutuksia niihin ei voida käytännössä edes arvioida valmistelussa.

Muiden linnustoväitteiden (esimerkiksi mustakurkku-uikku, teeri) osalta Valittaja on ottanut kantaa jo Valituksessaan.

## 2 KUNNALLISVALITUKSEEN LIITTYVÄ VÄITE

Hannu Ahola ym. ovat vedonneet myös kaupunginvaltuutetun ja kaupunginhallituksen 2. puheenjohtajan Ilkka Revon tekemän kunnallisvalituksen asiasisältöön. Ilkka Revon valituksen mukaan 24.7.2023 pidetty kokous, jossa päätettiin valitusluvan hakemisesta ja valittamisesta KHO:een, ei olisi ”*laillisesti koolle kutsuttu.*” Hannu Ahola ym. ovat perustelleet väitettä sillä, että kaupunginhallituksen puheenjohtaja Päivi Ollila on antanut esitiedon kokouksesta 7.7.2023 sekä toimittanut kokouskutsun ja esityslistan tiedoksi kaupunginhallitukselle 20.7.2023.

Esteellisyyttä koskevalla erillisellä valitusasialla ei ole suoraa vaikutusta nyt kyseessä olevassa muutoksenhakuasiassa, minkä lisäksi Hannu Ahola ym. ovat esittäneet kyseisen väitteen valitusajan jälkeen, eikä sitä siten tulisi edes ottaa tutkittavaksi.

---

<sup>3</sup> FCG:n vuosina 2014—2019 suorittamat tuulivoimapuistojen seurannat.

Valittaja kuitenkin huomauttaa, ettei esteellinen henkilö ole todellisuudessa osallistunut asian käsittelyyn.

Hallintolain (434/2003) 27 §:n nojalla virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn, eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Nyt asiassa päätöksentekoon tai sen valmisteluun ei ole osallistunut esteellisiä henkilöitä. Haapaveden kaupunki on antanut asiassa lausunnon 30.10.2023, josta käy ilmi kunnallisvalituksen perusteettomuus. Tiivistetysti Haapaveden kaupungin hallintosäännön kohdan 127 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen ollessaan estynyt, varapuheenjohtaja. Se, että puheenjohtaja on esteellinen kokouksessa olevan yhden asian käsittelyssä, ei tee hänestä esteellistä kutsumaan kokousta koolle. Päivi Ollila on intressijääviyden vuoksi poistunut kokouksesta Piipsannevan tuulivoimapuiston valituslupahakemusta ja valitusta koskevan asian käsittelyn ajaksi esteellisenä. Kaupunginhallituksen kokouksen pöytäkirja on liitteenä 1 ja Haapaveden kaupungin 30.10.2023 antama lausunto Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle on liitteenä 2.

Haapavedellä **[27]**. päivänä marraskuuta 2023

#### **HAAPAVEDEN KAUPUNKI**

---

Päivi Keisanen  
Kaupunginjohtaja

#### **LIITTEET**

1. Haapaveden kaupunginhallituksen kokouksen pöytäkirjaote koskien kokouksen laillisuutta ja päätösvaltaisuutta Khall 24.07.2023 § 176.
2. Haapaveden kaupunginhallituksen lausunto, 30.10.2023.